

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia Poporului”, Sibiu.

Foaie politică.

Apare în fiecare Duminică.

INSERATE:

să primesc la **biroul administrației**, (str. Măcelarilor nr. 12).
Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-ora 12 bani a treia-ora 10 bani.

Programul guvernului.

În ședința de Luni primministrul Khuen a citit programul guvernului. Până în ședință, deși a fost întrebat din mai multe părți, n'a voit să destăinuiească nimic din programul său, dar a dat expresiune speranței, că programul va face o bună impresie asupra „națiunii” și chiar contrarii nu vor putea trece ușor preste el, de oarece el, Khuen voiește a aduce armonie între rege și națiune.

Intrucât să vor împlini aceste nădejdi, ne va arăta viitorul apropiat, dar una o putem constata, că programul lui Khuen n'a făcut vre-o impresie deosebită și n'a mulțumit lumea politică. Aceasta mai cu samă din două pricini: întâiu, pentru că în program sunt făgăduieli vechi, făgăduieli făcute și de alte guverne de mai înainte, fără să fie împlinite. Întrebare, că le va împlini acum Hédervary? — Iși zice lumea politică.

De altă parte în afaceri de mare interes pentru noi și pentru țară, cum e votul universal și chestia naționalităților, s'a pronunțat pe scurt și nu destul de hotărât.

Khuen a început expunerea programului declarând, că scopul lui este a descurca criza pe cale constituțională, legală. Dacă nu va reuși să îndeplinească acest lucru cu dieta de acum, va dizolva-o și va face alegeri noue.

Aceasta a spus-o limpede și hotărât.

A trecut apoi la program, după care are de gând să lucreze în ocârmuirea țării.

Amintind de Sancțiunea Pragmatică, legea dela 1723, care asigură pe veacuri dezvoltarea țării, zice, că în *treburile militare* și el făgăduiește tot ce au făgăduit guvernele de mai înainte, pentru a se dezvolta puterea armată în direcție națională.

În ce privește *afacerea Croației și Slavoniei*, Khuen promite, că noul guvern să va sili a o rezolva după legi și dreptate, având în vedere interesele țării.

Despre *banca națională*, neatârnată, Khuen zice, că Ungaria are drept asigurată la ea, dar el crede, că nu sunt date toate condițiile, pentru întemeierea ei acum. Nici dieta aceasta nu e învoită întreagă cu banca neatârnată. La timpul său țara își va da părerea în aceasta treabă.

După aceasta Khuen vorbește despre reforma sau schimbarea *legii de alegere*. Guvernul — zice Khuen — e pentru egalitatea drepturilor politice, dar

nu poate primi nici unul dintre proiectele cari s'au prezentat până acum. Kuen, zice că *nu poate face declarații mai amănunțite*, dar declară, că guvernul voiește un *vot universal fără pluralitate*, care să nu știrbească însă caracterul maghiar al statului.

În ce privește *chestia naționalităților și chestia socialismului*, crede, că să va ajunge la rezultate bune prin reforme grabnice și drepte pe *terenul administrativ* și prin aplicarea potrivită a legii despre *întruniri și însoțiri* (asocieri).

Promite apoi, că guvernul va îngriji de a da o întindere mai largă *în-vățământului poporal* și va propovădui pacea și buna înțelegere între diferitele confesiuni din țară.

În sfârșit vorbește despre reformele *financiare*, prim cari să se asigure echilibrul (cumpăna) între venitele și cheltuielile statului și despre reformele *justițiare* (pe terenul legilor), punând în vedere unele schimbări și îmbunătățiri, d. e. la legea despre asigurarea muncitorilor. Apoi promite îngrijire și sprijin pentru dezvoltarea și înaintarea treburilor economice, industriale și de comerț.

Acesta e pe scurt programul noului guvern. Cum vedem și cum am zis mai sus, el nu e destul de hotărât. Multe făgăduieli, cari le-am auzit și dela alte guverne.

Aci numai la una reflectăm. Anume, dacă noul guvern crede, că chestia naționalităților și cea a socialismului o va putea rezolva *numai* prin reforme administrative, fie ele cât de grabnice și drepte, să înșală de-a binele și neresolvată va lăsa-o și el, ca și guvernele premergătoare. Aceasta însă nu este în interesul patriei, a binelui și întăririi ei.

Sibiu, 28 Ianuarie n.

Procese, osânde, temniță.

Editorii dela început ai „Țării Oltului” din Făgăraș, Dr. Șenchea, Dr. Șerban și Dr. Vasu, au fost osândiți, din partea tribunalului din Brașov la 160 și 20 cor. fiecare, în parte, pentru „politică fără cauție”. În opt articole, scrise pe timpul adunărilor populare, s-a găsit acea politică neiertată.

— Dl Emil Taus, dela „Lupta” a fost osândit la trei luni temniță de stat și o mie cor. în bani pentru articolul despre legea de colonizări, publicat în nr. 38 din 1909, sub titlul „Ei vreau pământ”. Debaterea, s'a ținut Luni în 17 l. e. la curtea cu jurați din Budapesta.

În 15 Febr. n. să va pertracta la curtea cu jurați din Seghedin procesul de presă al părintelui Hlinea, pentru un articol apărut în foaia americană slovacă. Acest proces e așteptat

cu mult interes de cei din Seghedin. Hlinea va ținea o vorbire, în care va arăta șirul suferințelor sale.

— În temnița de stat a Seghedinului a intrat în 15 Ian. e. fostul redactor resp. al „Drapelului” Nicolae Jugănar, osândit la 4 luni și 500 cor. pentru reproducerea unui raport despre congresul socialist, ținut anul trecut în Viena.

Dl Jugănar a mai împlinit astăvară o osândă în Seghedin, de trei luni.

În temnița de stat a Seghedinului mai este dl Victor Braniște, care iese în 2 Febr. e. T. Popovici, socialist, iar dintre slovaci Hlinea și Perici. De curând a ieșit țaranul Niculaie Pârva.

În Vaș să află dl Dr. Cassiu Maniu și slovacul Ivanca.

E bine să ne aducem aminte cât mai des de acești bărbați ai noștri, cari sufer mizeria temnițelor.

Cum au fost primiți prinții României. Moștenitorul de tron al României și soția sa, princesa Maria, au fost primiți cu multă căldură la curtea împărătească din Berlin și distinși la diferite prilejuri. În prezența prințului moștenitor al Germaniei și a altor prinți, împăratul a investit Marți, săptămâna trecută nouă noi cavaleri ai ordinului „Vulturului negru”, între ei și pe prințul Ferdinand al României.

Seara la orele 8, împăratul și împărăteasa au dat o cină în sala Elisabeth a castelului regal, cavalerilor „Vulturului negru”. La dreapta împărătesei a luat loc prințul moștenitor german, la stânga ei prințul moștenitor al României. Împăratul ședea în fața împărătesei.

A doua zi, Miercuri, principesa României însoțită de împăratul și împărăteasa a vizitat biserica împăratului Wilhelm I. și seara a vizitat Teatrul regal, însoțită de principesa Eitel Friedrich. A. S. R. Prințul Ferdinand a vizitat dimineața pe cancelarul imperiului. Prinții români au dejunat la Potsdam la prințul și principesa moștenitoare a Germaniei, în palatul de marmură.

Joi prinții români au vizitat după prânz muzeul împăratului Friedrich și au luat pe urmă ceaiul la prințul și principesa Karl Anton de Hohenzollern. Seara au luat parte la o mare serbare, care a avut loc la castel.

Guvernul în parlament.

Luni s'a prezentat, atât în dietă, cât și în casa magnaților noul guvern al lui Khuen-Hédervary. Dieta a ținut ședință înainte de prânz, casa magnaților după prânz. În amândouă locurile primministrul Khuen și-a făcut cunoscut programul său de ocârmuire. În casa magnaților, deși unii și-au exprimat neîncrederea față de guvern, Khuen a fost

primit în liniște, pe când în dietă a fost larmă uriașă, tumult și furtuni, preste tot o ședință foarte agitată.

Cetindu-se autograful regal (scrisoarea regelui) de numire a guvernului Khuen, s'a început o discuție asupra lui, care s'a continuat și în ședințele următoare.

Prezentarea guvernului.

Ședința dietei s'a început Luni după 10 ceasuri. În public s'a arătat un uriaș interes față de aceasta ședință. Galerile erau tixite, încât mulți cari au avut bilete de intrare, n'au mai încăput. Asemenea și deputații au fost în număr aproape complet.

Prezidentul Gál deschizând ședința, prezintă pe rând înștiințările, adresele și cererile intrate la dietă. Intre aceste este înștiințarea în scris a lui Khuen-Héderváry despre numirea guvernului și că vrea să-și arete în aceasta ședință scrisoarea regală de numire.

Deputatul Nagy D. prezintă adresa comisiei alese în afacerea băncii neatârnată. Cere să fie desbătută adresa.

În acest moment intră în sală noii miniștri, în frunte cu Khuen.

Deputații independenți izbucnesc în strigăte asurzitoare. Cu ei împreună zbiară kosuthiștii și cei din stânga. Să aud strigăte: Trădători de patrie! Slugi împărătești! Cărați-vă la Viena!... Unii deputați au început să fluiera...

Prezidentul vrea să facă liniște, sună clopoțelul, dar degiaba. Zgomotul nu înceată.

În mijlocul acestui zgomot să ridică Khuen și zice:

— Prezint dietei preainaltul autograf, (scrisoare) despre numirea guvernului.

Zgomotul, care încetase puțin, izbucnește de nou și cu putere.

Secretarul Hammersberg cetește autograful. Unii din deputați îl însoțesc cu cuvinte de batjocură și dese întreruperi.

Discuție asupra autografului. Furtună.

După cetirea autografului, prezidentul Gál zice, că autograful să va trimite casei magnaților.

Iusth zice, că întâiu trebuie să se discute, să se ia hotărîre, apoi să se trimită autograful în casa magnaților. Să naște o discuție aprigă, la care iau parte Andrassy, Bánffy, Holló, Polonyi ș. a. Să ridică din când în când zgomot asurzitor. Prezidentul face propunerea, să se verifice partea din protocol, unde să scrie despre prezentarea autografului. Mulți din deputați sunt împotriva. Partizanii lui Iusth fac zgomot asurzitor, bat cu bătele în mese. Furia lor să îndreaptă acum împotriva prezidentului Gál, zicând că e una cu Khuen. Majoritatea dietei însă declară protocolul de verificat.

Când să vestește aceasta, pe independenți îi apucă o turburare pătimașă. Nu să mai aude nimic, numai urlete și țipete neînțelese și clopoțelul președintelui. Deputații Gaál Gaszton, urmat de deputații Nagy György, Farkasházy, Lovászy Márton, Pozsgay și Madarász dau năvală asupra tribunei prezidențiale. Să năpustesc asupra prezidentului, dar sunt reținuți de alții.

Pe tribună să înceingă o adevărată luptă. Deputatul Pozsgay reușește să zmulgă din mâinile secretarului Hammersberg protocolul și-l aruncă în sală. Deputații constituționali vin în ajutorul prezidentului. Cu mare greu reușesc să silească pe deputații jūsthiști să părăsească tribuna prezidențială.

Era pe aci să se nască o părăială. Prezidentul e silit să suspende ședința.

Propunerea lui Justh. Programul guvernului.

După redeschiderea ședinței, Justh ia cuvântul și declară, că partidul nu are încredere în guvern și face următoarea propunere:

„Dieta luând cu respect omagial la cunoștință autograful despre numirea guvernului, în acelaș timp declară, că n'are încredere în guvernul Khuen-Héderváry și nu-l sprijinește“.

Propunerea însă nu se discută de-ocamdată, ci își desvoaltă programul primministrul Khuen. Cuprinsul programului îl schițăm în primul loc al foaiei noastre.

Când Khuen a început să vorbească, îi se strigă:

— Afară cu slugii împăratului!

Intreruperi de aceste se aud des cât timp cetește Khuen programul, iar la sfârșit izbucnește iarăș un zgomot uriaș. Deputații zbiară și amenință, deputații poporali să ceartă cu socialistul Mezőfi. Liniștea se restabilește cu mare greutate.

Proiecte de legi.

După restabilirea liniștei, Khuen-Héderváry gată cu cetirea programului său și prezintă dietei următoarele proiecte de legi: 1) proiectul de lege despre buget, 2) despre indemnitate pe 2 luni, 3) despre convenția cu România, 4) și 5) despre contingentul recuților și 6) un proiect despre oprirea pășunatului liber.

Prezidentul anunță în mijlocul unui zgomot mare că aceste proiecte se vor trimite comisiilor cărora aparțin.

Asupra acestei anunțări a prezidentului se naște iarăș o discuție înfocată și o larmă uriașă. Holló și alți deputați susțin, că purcederea prezidentului e volnică. Holló zice, că până când nu se discută scrisoarea regală, nu se pot da proiectele de lege la comisii. Și atunci dieta are să hotărească. Discuția asupra autografului regal nu trebuie întreruptă.

În sfârșit, fiind timpul înaintat, ședința să încheide în mijlocul unei vii agitații, punându-se la ordinea zilei pentru ședința de Marți discuția asupra autografului regal.

In casa magnaților.

Primministrul Khuen, după ce a trecut înainte de prânz prin focul dietei, și-a ținut acelaș program după prânz în casa magnaților. Aici, deși nu aprobat de toți membrii casei, a avut o primire liniștită.

Prezidentul deschizând ședința, cetește o copie a autografului regal despre numirea lui Khuen, apoi vestește, că originalul autografului l-a oprit dieta. Tisza a înfierat această purcedere a dietei și a propus, ca casa magnaților să protesteze împotriva ei. Propunerea s'a primit, provocând astfel un conflict între dietă și casa de sus.

Atunci a intrat în casă Khuen și și-a cetit programul. Au vorbit apoi contele Hadik-Barkoczy Endre, contele Károlyi Mihály, și alții, între cari și contele Tisza István. Acesta a rostit o remarcabilă vorbire, în favorul noului guvern, dar în contra votului universal, care — cum a zis dânsul — nu e de folos, nici națiunii, nici dinastiei. Vorbirea să a făcut senzație în cercurile politice și ne vom mai ocupa cu ea.

Casa magnaților a luat apoi spre știre numirea noului guvern și și-a exprimat nădejdea că noul guvern va rămânea pe teren constituțional și legal.

Continuarea desbaterilor.

În ședințele de Marți și de Miercuri s'au continuat desbaterile asupra numirii noului guvern. Ședințele au fost mai liniștite, dar

totuși cu zgomot, cu întreruperi și huiduieli. Marți s'au pronunțat diferiții capi de partid, în numele partidelor. A vorbit Andrassy în numele partidului constituțional, declarând, că nu are deplină încredere în guvern, dar indemnitatea va vota-o, ca să nu împedecă mersul ocărmuirii țării.

Asemenea nu are încredere în guvern, nici partidul poporal, dar pentru votarea sau nevotarea indemnității lasă voie liberă fie-cui. A vorbit în numele partidului Zboray.

Ținuta ce o observă partidul nostru al naționalităților față de guvern a făcut-o cunoscută prezidentul Dr. Teodor Mihali. A spus lămurit ce voim și ce facem. Vorbirea o publicăm în alt loc al foaiei.

În ședința de Miercuri între alții a atacat aspru guvernul deputatul Polonyi. Desbaterile continuă.

Partidul nostru și noul guvern.

În noua stare de lucruri, creată prin numirea guvernului Khuen, partidul naționalităților și-a arătat ținuta, ce o va observa față de guvern, hotărît și precis, iar nu șovăitor, ca alte partide (d. e. cel poporal și cu deosebire cel constituțional). Aceasta e încă o dovadă, că noi stăm pe un temei politic solid.

Intrevederea cu Dr. Mihali.

Primministrul Khuen a avut săptămâna trecută o întrevedere cu prezidentul clubului nostru, Dr. Teodor Mihali, la hotelul Bristol. Khuen a împărtășit dlui Mihali programul, ce avea să-l espună în dietă. În discuția mai departe, primministrul a osândit procedura de până acum a guvernelor maghiare față de celelalte naționalități din patrie, și a făcut promisiuni, că noul guvern va căuta să repare rând pe rând greșelile din trecut. Ministrul-prezident a rugat apoi pe dl Mihali să stărue, ca clubul naționalist să observe în dietă o ținută rezervată (adecă nedușmănoasă) față de guvernul actual.

Conferența clubului.

Clubul deputaților naționaliști a ținut o întrunire — convocată de mai înainte — Duminecă, în 23 l. c. înainte și după prânz. Au fost prezenți aproape toți deputații și întrunirea a fost condusă de prezidentul clubului Dr. Mihali. La discuții au luat parte afară de prezident, deputații nostri Dr. Lucaciu, Oncu, Dr. I. Maniu, Dr. Vaida, apoi sârbul Dr. Polit și alții.

S'a desbătut amănunțit starea politică și s'a luat hotărîre pentru ținuta deputaților noștri în dietă, față de noul guvern.

Prezidentul Mihali a împărtășit cele aflate la întrevederea cu contele Khuen, și întrunirea, pe temeiul acestora, și-a fixat ținuta, însărcinând pe dl Mihali a o face cunoscută în dietă.

Vorbirea dlui Mihali în dietă.

Conform însărcinării primite, dl Mihali a ținut Marți în dietă o vorbire mai lungă, în marginile căreia a arătat ținuta rezervată, ce a hotărît să o observe clubul față de guvern. Iată pe scurt vorbirea dlui Dr. Mihali:

Domnilor deputați! Înainte de toate trebuie să ne exprimăm regretele asupra modului cum să face discuția în dietă. În loc ca domniile oratori să discute programul guvernului, discută afaceri personale de mâna a doua (Aprobări la naționaliști. Zgomot). Eu nu voiu urma acest exemplu, ci voiu intra în miezul lucrului. În ce privește reforma electorală, noi sântem convinși că între Coroană și popoare domnește cea mai desăvârșită armonie, deși fostul guvern a făcut tot ce i-a stat în putință ca să înlăture factorii, cari au stăruit pe lângă Coroană în interesul votului universal.

Popoarele astăzi nu doresc altă decât să se vadă liberate sau scoase de sub jugul robăgiei politice. (Aprobări zgomotoase la naționaliști).

Aceasta nu se poate, decât prin introducerea unei legi de alegere drepte, democratice, în marginile cele mai largi.

Încă în mesagiul din 1906 s'a impus guvernului prelucrarea proiectului de reformă electorală, bazată pe principiile democratice. Astăzi tot așa se prezintă treaba — și dacă este undeva vre-o neînțelegere, aceea este în parlamentul acesta, care nu e expresia popoarelor țării. Noi partidul naționalităților totdeauna am spus-o aceasta, din 3 Iulie 1906 până în ziua de astăzi.

În afară de aceasta, pe noi ne-au preocupat mult problemele: *naționalistă și socială*. Guvernul demisionat nu a lucrat nimic în direcția aceasta.

Nici guvernul de acum nu poate pretinde să ne purtăm cu încredere față de el, de vreme ce nu a precizat nimic privitor la reforma electorală, chestia naționalităților și la problema socială, muncitorească. Mai ales

în privința celor două puncte din urmă suntem cu totul nemulțumiți. (Zgomot și contra-ziceri.) Prin urmare îmi iau voie să prezint următoarea propunere:

Să decidă dieta, că ia la cunoștință numirea guvernului, și că nu va sprijini acest guvern în acțiunile lui, decât dacă va realiza *volul universal, secret, egal și după comune* pe baza egalității de drept și politice. Chestia de încredere o ține atârnată până la prezentarea acestui proiect". (Aplauze în centru.)

Din țări străine.

Alegerile în Anglia.

Față de alegerile din Anglia și de urmările lor să arată un interes deosebit în întreaga Europă. Statele sunt interesate, căci dela ajungerea la majoritate a uneia sau alteia din cele două partide mari atârână, pe lângă schimbarea sistemului de dare, și sistemul tarifelor de vamă cu străinătatea și cu coloniile engleze.

Până la încheierea foaiei noastre rezultatul alegerilor a fost următorul: 238 uniونيști-conzervatori, 213 liberali, 36 din partidul muncitorilor și 71 naționaliști (irlandezi).

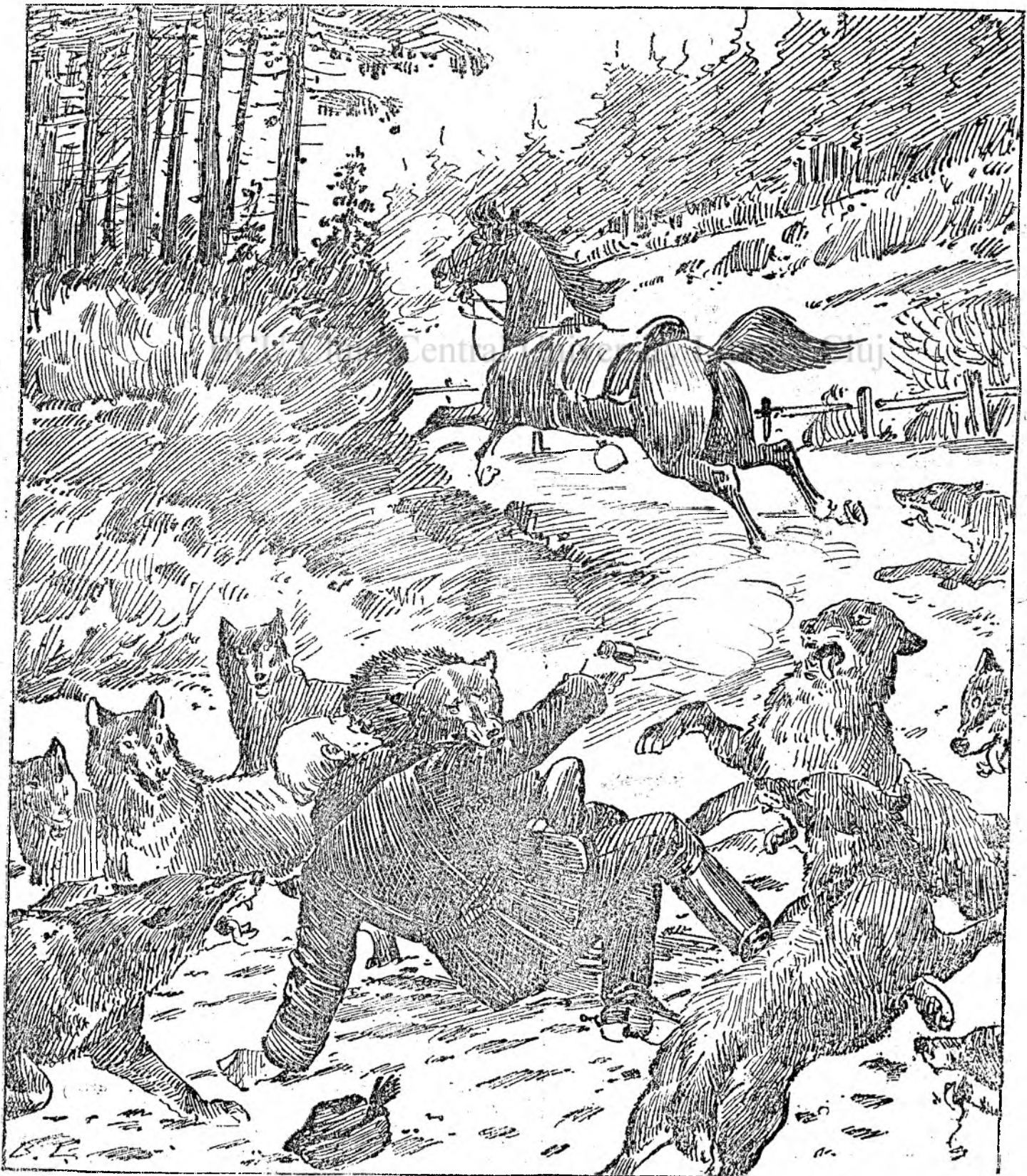
Cum să vede liberalii împreună cu deputații muncitorilor, abia au o mică majoritate. Majoritatea parlamentară neîndoielnică va avea-o acel partid, la care să vor alătura naționaliștii.

Între cele două partide (conservatori și liberali) este o luptă foarte aprigă. Urmările, ce ar rezulta, dacă liberalii vor rămânea în minoritate, să vadă din următoarele aprecieri ale foilor engleze:

Lorzii nu s'au sfiit a înfrica pe alegătorii de prin sate, amenințându-i că, dacă izbutesc liberalii, vor urca arânzile și vor da afară din oamenii ce țin la curțile lor.

Pe de altă parte lucrătorii din industriile cari suferă și'n cari e lipsă de lucru, s'au lăsat ademiniți de propaganda protecționistă.

Luptă desperată cu lupii.

Îernile își cer de obicei jertfe de oameni, răpuși de fiarele sălbatice. O astfel de jertfă ne arată chipul de azi. Întâmplarea s'a petrecut în jurul Clujului. Un proprietar mergea călare spre un sat vecin, când de-odată s'a văzut încunjurat de-o haită de lupi. Calul spăriat l-a trântit jos și a fugit. Omul nostru a scos revolverul și s'a apărat cu curagiu, dar a fost răzbit de mulțimea lupilor flămânzi. În cele din urmă, după o luptă cruntă, a fost sfâșiat de fiare.

În chip să vede lupta bietului om, pe viață, pe moarte.

Să nu uităm că lorzii ca proprietari de fabrici de bere și de rachiu, în legătură cu crășmarii, au dus luptă inverșunată în privința liberalilor, cari au căutat să înfrâne beția, atât de răspândită și de primejdioasă în Anglia.

„Dacă izbutesc a ajunge la cârmă protecționistii și fac reforma tarifelor vamale, conservatorii vor sta mult la putere. Să știe că taxele vamale ocrotitoare au tendință de a crește, nu de-a scădea. Din pricina intereselor ce să leagă de acest regim, el capătă foarte mare stabilitate.

Partidul liberal, fiind pentru schimbul slobod, ar rămânea în delungă vreme de parte de putere. Interesele coloniilor face același lucru, ar întări regimul. Și Camera lorzilor, eșind biruitoare din lupta pe viață sau pe moarte ce-a purtat în privința politicii cuprinsă în bugetul lui George Lloyd și în tot programul de reforme în folosul muncitorilor și al clasei industriale și comerciale, va fi sprijin puternic pentru o domnie lungă conservatoare.

„Protecționismul anevoie se va putea desființa; anevoe se va răpi coloniilor tariful de preferență. Ar fi nevoie de silinți mai pe sus de puterile omenești. Pentru liberali nu e vorbă acuma de-o simplă izbândă electorală, nu e vorbă de urcat sau de căzut; dar e vorbă de viața sau de moartea acestui partid.

Din Bucovina.

— Scrisoare particulară. —

Cernăuți, 21 Ian. 1910.

Dintre cele trei societăți sau „Asociațiunii” pentru cultura și literatura română, ale Românilor din Austro-Ungaria, Societatea noastră din Bucovina desvoaltă mai puțină activitate.

Asociațiunea din Sibiu lucră cu mare aparat, îngrijind de răspândirea învățaturii de carte și în popor, în masele țărănimii.

Asociațiunea din Arad s'a regenerat în vremea din urmă și cu toate că nu dispune de mari fonduri, în cercul ei lucră cu sârguință pentru cultura română.

Societatea noastră bucovineană a rămas îndărăptul acestor două. Un fel de lăncezeală stăpânește de mult aceasta însoțire, deși mijloacele nu-i lipsesc spre a pune la cale o lucrare mai rodnică în sinul poporului român din Bucovina.

Are apoi societatea noastră un frumos program de lucru, care dacă l-ar executa, mult bine ar face.

Iată în rezumat acest program: *răspândirea culturii în popor, editarea de cărți și broșurile cu conținut popular, tipărirea de cărți pentru școale, aranjarea de conferințe etc. din cari însă mai nimic nu s'a îndeplinit. Sunt frumoase pe hârtie, dar în lucrare nici una.*

Are societatea, cum o știu toți Românii de aici, o frumoasă bibliotecă, dar ea este în neorânduială și să îmbogățește puțin, poate cu câte vre-o scriere-două, trimise gratuit...

Cum zic, societatea are multe de toate, dar nu are și n'a avut oameni cari să o puie în mișcare.

Aceasta stare de lucruri, puțin îmbucurătoare, a fost scoasă la iveală la adunarea generală a Societății, ținută nu de mult. Doi membrii au pus cu deosebire degetul pe rană.

Dl G. Tofan a arătat, că Societatea nu se întrunește în fiecare an și așa nici comitetul nu-și dă socoteala regulat, ceea ce este una din cauzele stărnirii. Amintește apoi alte căderi, cari privesc biblioteca, cabinetul de

lectură, lipsa de conferințe etc. Tot în felul acesta vorbește dl Chisanovici, arătând în deosebi, că din programul Societății comitetul n'a executat nimic. Susține un internat, doar atât, dar numai atât nu e îndestulitor.

Constatându-se aceste, adunarea și-a ales un nou comitet. Acesta este următorul:

Prezident Dionisie Bejan; vice-prezidenți Iancu Flondor și Sextil Pușcariu; secretar George Tofan; casier Vasile Iemna, iar membri: profesorii universitari Vasile Gheorghiu, Ștefan Saghin și Teodor Tarnavski, profesorii Eugen Botezat, E. Forgaci, T. Sauciuc, A. Litviniuc și Mihai Vicol, medicul Dr. Procopovici, George Sârbu, Eraclie Bocancea și Dimitrie Bucevschi.

În noul comitet sunt mai mulți bărbați vrednici, oameni de muncă recunoscuți. Astfel poate să întrezărim zorile unei ere noue. Să poate și am și aștepta-o aceasta. În vremile aceste, când să recere activitate întetită pe toate terenele vieții, numai „Societatea pentru cultura și literatura română” să lăncezească? E nefiresc lucru, ca să fie coada, pe când ea trebuie să fie fruntea societăților noastre culturale.

De altcum dl Bejan, prezidentul noului comitet a promis, că comitetul își va ținea de datorință să desvoalte o activitate, o lucrare mai întetită, decât în trecut.

Să sperăm!

Coresp.

Ce avem să facem în ex-lex?

Grație guvernului coaliționist am intrat de-a binele în starea de ex-lex (în afară de lege), în ce privește dările. Noul guvern n'are drept să stringă dare de stat, nefind votată în dietă nici indemnitatea sau bugetul provizor și nici bugetul regulat al anului 1910. Și începând cu 1-a Ianuarie a. c. deregătoriale de dare n'au drept să socotească camete de întârziere după dările neplătite, pe 1910, până ce dieta nu votează bugetul.

Cât va ținea starea de ex-lex, nu se știe, dar probabil curând nu se va sfârși.

În vederea acestei stări foaia băncilor noastre „Revista Economică” din Sibiu, dă următorul sfat cuminte băncilor:

„Băncile, în ziua când ar trebui să-și plătească dările, — zice „Rev. Econ.” — în loc să le verse în cassa statului, să le depună la sine însăși, ca depunere cu câștig, dându-le mai departe împrumut oamenilor și câștigând cu ele. Când va înceta starea asta, le duce și le plătește, că camete n'are drept să-i ceară pentru întârziere, iar ce a crescut după acele sume, ca după depunere, să fie dat spre un scop cultural, după hotărârea direcțiunii.

Având în vedere că ex-lexul ar ținea timp mai îndelungat, apoi iacă ce s'ar întâmpla:

În 15 Februarie e terminul de plată a dării pentru pătrarul întâi de an. Băncile noastre au de plătit peste un milion și jumătate în dări, așadar la 15 Februarie ar avea de vărsat în cassa statului vre-o 400.000 cor. Aceste 400 mii, depuse zicem cu 5%, ar aduce în un pătrar de an 50.000 cor. De va ținea ex-lexul jumătate de an (ceea ce ușor se poate să țină și mai mult), dările băncilor depuse la sineși, ar aduce 100.000 cor. numai după rata pătrarului al doilea, care-i de plată la 15 Maiu, alte 50.000; de tot 150 de mii cor. pe care ele le-ar dărui pentru ajutorarea așezămintelor noastre culturale, la care ar voi.

Lucrul nu are lipsă de tâlcuire mai departe. E limpede. Ar fi un fapt frumos.

Să nădăjduim că toate băncile noastre își vor aduce aminte de acest lucru în 15

Februarie și vor așeza ca depuse la cassa proprie sumele de dare, pe care ar avea să le plătească atunci la cassa statului.

Precât aflăm câteva bănci au și luat hotărâre a face acest lucru negreșit. Urmezele toate“.

Acest sfat îl dă „Rev. Econ.” băncilor noastre. Când am vestit intrarea țării în starea de ex-lex, am sfătuit pe cetitorii noștri, că pe lângă tot ex-lexul, să-și plătească fiecare regulat darea, ca să nu se îngrămădească, căci după ce țara va veni în rânduială, darea tot trebuie plătită, fără camete însă, cum am amintit.

Dăm și acum acest sfat, dar unii din oamenii noștri, cari vor voi, pot să urmeze sfatul „Rev. Econ.” și să depuie și ei banii de dare la bănci, iar cametele să le cinstească pentru scopuri de obște.

Dela Reuniunea meseriașilor noștri.

— Serata cea din urmă din 1909. —

La sfârșitul luni Decembrie s'a ținut la Reuniunea meseriașilor noștri din Sibiu cea din urmă serată din anul trecut, cu un program bogat și bine executat. La serată a luat parte ca de obicei o mare mulțime de meseriași, tineri și bătrâni, dame și domni. Fiind prezidentul V. Tordășianu bolnav, serata a fost condusă de viceprezidentul G. Poponea. În vorbirea de deschidere dl Poponea a făcut pomenirea repositurilor noastre Augustin Bunea, Ion Rusu-Șirianu și Demetriu Marcu, arătând cum cei doi dintâi, pe lângă alte merite, au fost calzi sprijinitori ai clasei meseriașilor, iar D. Marcu, redactor și scriitor, s'a ridicat din tagma meseriașilor, fiind la început culegător tipograf. Să dă expresiune jalei prin ridicarea celor de față, apoi să trece la programul literar al ședinței. Programul a constă din 12 puncte, cari au fost executate cu bun succes.

Inceputul l-a făcut un cvartet de meseriași, condus de dl I. Miga, executând frumos 2 cântări. A urmat apoi un tânăr student care a predat cu mult haz monologul: „Pe neașteptate”. Dl N. Topolog a cântat 2 doine frumoase. Dl I. Miga s'a distins și de data aceasta ca bun declamator în „Revolta” de H. Lecca. Studentul teolog Ignaton a cântat pe violină mai multe doine, secundat fiind tot cu violina de dl E. Macsimilian, stud. teolog, fiind viu aplaudat. A urmat iarăși o cântare din partea dlui Mihail Neagu, stud. ped., bun cântăreț de doine, după care stud. pedagog N. Popovici, a ținut o instructivă conferință: „Despre alcoholism”, care a fost ascultată cu multă atențiune. După dl Popovici a urmat mitica V. Baciuc declamând poezia: „Lăcrămiorele” de V. Alecsandri. Un tânăr student ni-a cântat iarăși o doină frumoasă, iar d-soara Eugenia Popp a declamat cu multă pricepere poezia: „Nu m'ai priceput”, de Coșbuc. După d-sa dl Ignaton a prins din nou vioara în mână și, acompaniat la pian de stud. în teologie dl E. Macsimilian, au cântat împreună o romanță frumoasă, care a provocat de nou furtune de aplause. Pompiliu Hânza a predat cu mult haz anecdota de Speranță: „Ovruel după doctor”, iar încheierea a făcut-o practicantul de tipografie I. Măgean, prin predarea bună a anecdotelor de Speranță: „Dacă are dreptate” și „Țiganul prin lunci”, stărnind mult haz.

La sfârșitul ședinței s'au împărțit prin sorțire 15 cărțițele, iar în urmă dl Poponea aducând mulțumită prezidentului V. Tordășianu — deși lipsea — pentru înțeleapta conducere de prestă an, încheie ședința.

Mustrare.

*La pâlărie porți o floare
Și nu e din grădina mea,
Năframă porți la cingătoare,
Dar nu eu am cusut pe ea —
Vai, bade, bade, nu te doare
Să râzi de mine-așa?*

*Să'nvârte hora 'n cercuri line
Și jalca pieptul mi-a cuprins,
Să'nvârte cer'ntreg cu mine,
Căci tu în horă nu mai prins.
Tu nu mă mai iubești. Văd bine
Ca faci așa 'ntradins.*

*Te-aș blăstăma și n'am putere,
Tu cel mai rău d'ntre flăcăi —
Nici inima ta nu voiu cere,
Deși mă arzi cu ochii tăi,
Și dacă plâng, eu văd că-mi pier
Iubirea mea d'ntâi.*

*Fă bade, fă ce-ți place ție,
Eu nu am car cu patru boi,
Eu n'am întinsuri de moșie,
Ca multe fete 'n sat la noi,
Dar am și eu, cum n'au o mie:
Am ochii amândoi!*
Maria din Sălăgia.

Ciobanul și Balaurul.

— Poveste Slovenescă. —

I.

A fost odată un cioban care păzindu-și oile, uneori cânta din fluiet, alte ori culcat așa într'un cot privea nouri și munții, ori se uita la oi și pe câmpia verde.

Intr'o zi de toamnă pe vremea când șerpii își caută culcușuri sub pământ ca să petreacă iarna, ciobanul nostru culcat la pământ cu capul răzimat de mână se gândea așa ni pirotea de somn.

De-odată, mare minune! Iată că din toate părțile se adună șerpii câtă frunză și iarbă și eu toții se îndreaptă spre o stâncă, care se ridică în fața ciobanului. Fiecare șarpe îndată se ajungea lângă stâncă, lua pe limbă un fir de iarbă și îl pune pe stâncă. Stâncă se crăpă și atunci șerpii intrau unul după altul într'ansa.

Ciobanul se sculă, incredință cânelui său Dunai turma sa, hotărându-i s'o ducă acasă, iar el se îndreaptă spre stâncă.

— Trebuie să văd și eu ce-i cu iarba asta și unde se duc șerpii aceștia! se gândi el.

Rupse un fir de iarbă și atinse cu el stâncă care se deschise. Intră și de-odată se găsi într'o peșteră a cărei pereți străluceau de aur și de argint. În mijlocul peșterii se afla un jălț de aur; pe acest jălț stătea încolăcit un șarpe uriaș și dormea.

Imprejurul jălțului erau îngrămădiți mii de șerpi cari de asemenea dormeau, nici unul nu se mișcă când a intrat ciobanul în peșteră.

Deocamdată locul acesta îi plăcu ciobanului și se plimbă de jur împrejur de mai multe ori, dar mai pe urmă îl cuprins urâtul, își aduse aminte de oile sale și voi să plece.

— Am văzut, își zise el, ceea ce doream să văd; de-acum s'o șterg! Era ușor de spus: „s'o șterg“, dar cum? Stâncă se închisese în urma lui după ce-a fost intrat. El nu știa ce să facă, ce să spună, ca să o deschidă, a trebuit să rămână în peșteră.

— Dacă-i așa, hai să mă culc!

Se înfășură cu sumanul său, se culcă și adormi.

N'a dormit așa de mult, când fu deșteptat de un zgomot.

Se ridică într'un cot și se uită împrejur: ochii îi dădură în lacrimi de atâta strălucire, pereții străluceau, jălțul aurit de asemenea,

iar pe dânsul ședea bătrânul șarpe și de jur împrejur șerpi puzderie cari lingeau jălțul în-părătesc.

De-odată toți șerpii întrebară:

— A venit vremea?

Bătrânul împărat al șerpilor, îi lasă să vorbească, pe urmă ridică încet capul și zise:

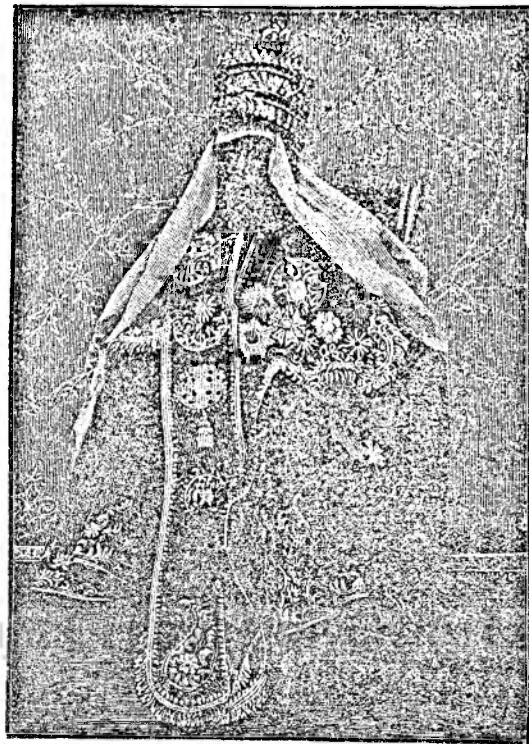
— A venit vremea!

După ce spuse vorbele acestea el se ridică în vârful cozii drept ca o prăjină, se scoborî de pe scaun pe pământ și se îndreptă spre ușa peșterii. Puzderia de șerpi se luă după dânsul.

Ciobanul se întinde ca după somn, cască, se scoală și pleacă pe urmele șerpilor.

— Unde se duc ei, am să mă duc și eu! se gândi el.

Era ușor de spus: „mă duc și eu“. Dar cum? Împăratul șerpilor atinge stâncă care se deschide și ese cu tovarășii lui. Când și

† Menelic II.

cel din urmă a fost eșit, ciobanul dă să țâșnească și dânsul, dar stâncă i-se închise în nas și părintele șerpilor îi șueră cu vocea ascuțită:

— Prietene, trebuie să rămâi aici!

— Ce să fac eu acolo? Gospodăria voastră prea-i pe sponci. Eu nu pot să dorm necontentit. Lăsați-mă să ies. Oile mele stau singure în câmp, iar acasă mă așteaptă nevastă-mea, o arțăgoasă de nu-i affi pereche; vai de maica mea ce-oi să pățesc dacă nu mă duc la vreme acasă!

— Iți dăm drumul numai dacă juri de trei ori, că nu vei destăinui nimănu, unde ai fost și cum ai pătruns aici!

Ce să facă? Mocanul jură de trei ori, ca să poată scăpa.

— Dacă îți calei jurământul are să fie rău de tine! șueră bătrânul șarpe când îi dădu drumul.

Iată pe ciobanul nostru scăpat! Dar câtă schimbare se făcuse pe lume! Era toamnă când a intrat în peșteră și acum găsește primăvară. Incepură să-i tremure genunchii de spaimă.

— Găgăuț, găgăuț ce sunt! Am dormit toată iarna; ce-are să zică femeia mea?

Așa se gândea ciobanul nostru pe când se întorcea spre casă. De departe își zări femeia; ea nu-l băgă de seamă umblând după treburi. Deocamdată nu voi să dea ochii cu dânsa, gândindu-se la strașnicile muștrări ce avea să-l întâmpine, de aceea se ascunse în țareul oilor. În vreme ce el se afla acolo, iată că se apropie de femeie un boier frumos și-o întreabă unde-i bărbatu-său?

Nevasta începu să plângă și povestește cum toamna trecută omul ei s'a dus cu oile pe munte și nu s'a mai întors. Poate că l-au mâncat lupii sau poate că vrăjitorii l-au sfâșiat în bucăți.

— Nu mai plânge nevestică, zise ciobanul, iacă eu trăiesc; lupii nu m'au mâncat și nici vrăjitorii nu m'au rupt în bucăți. Am trecut iarna dormind în țareul oilor!

El a îndrăznit să vorbească făcându-și socoteala că față de străinul acela nu-i va zice nimic.

Dar de îndată ce a cunoscut vocea lui bărbatu-său, ciobănița noastră încetă de a mai plânge și începu să țipe:

— Să te trăznească Dumnezeu, nemernicule! Halal, așa cioban mai zic și eu! Lasă oile în plata celui de sus, se culcă în țare și doarme toată iarna ca șerpii!

Mocanul își zicea într'ânsul că nevastă-sa are dreptate, dar cum el nu putea spune ce i-s'a întâmplat, tăcu și nu suflă un cuvânt.

Dar boierul acela frumos zise către femeie, că nu-i cu putință să fi dormit el în țare, că trebuie să fi fost în altă parte și că dacă voește să spună unde a fost, apoi capătă un bun bacșiș dela dânsul.

Ciobănița se infuriă amarnic pe bărbatu-său și voi să știe numai decât unde a fost. Boierul cel frumos o trimese în casă și îi făgădui parale ca să tacă din gură. Pe urmă se puse să afle el însuși, unde a petrecut ciobanul iarna. (Va urma).

† Menelic II.

(Vezi ilustrația).

Misiunea catolică din Harrar (Africa) a telegrafat foaiei „Osservatore Romano“, din Roma, că Menelic II. împăratul Abessiniei a murit deja în 22 Dec. a tr. dar moartea îi să tănuiește, ca să nu isbucnească răscoale în împărăție.

O telegramă despre moartea lui Menelic a sosit și la prezidiul parlamentului român, în București.

Să pare deci, că în adevăr Menelic e mort, cu atât mai mult, că de mai multă vreme veneau știri despre el, că este greu bolnav.

Menelic II. Negus Negesti de Abessinia a fost un domnitor interesant. În toamna trecută s'au împlinit 20 de ani, de când s'a urcat pe tronul Abessiniei sau a Etiopiei, cum să mai zice. Atunci era în vârstă de 47 de ani. Etiopia, cam de mărimea Austro-Ungariei, constă din 6 provincii (ținuturi). În fruntea fiecăreia să află câte un domnitor — raz — cu putere aproape neșarmurită. Menelic a fost și el în fruntea unei astfel de provincii, dar luând în căsătorie pe fca Negusului de mai nainte, Teodoros, a făcut pretenții la tron. Învingând pe toți rivalii, s'a proclamat la 1889 de împărat, mai mare preste cei 6 razi. De aceea el își da și titlul de „regele regilor“.

La început Menelic și împărăția lui erau puțin cunoscute în Europa. Menelic a ocărmit cu mână de fer și și-a creat mai nainte de toate o armată puternică de vre-o 200 mii de oameni. Cu aceasta armie a bătut la 1895 la Adua o mare armată italiană, care voia să-i ia teritoriul și să-l aducă în oarecare atârănare de Italia.

Prin aceasta învingere a devenit de-odată cunoscut în Europa. Împărăția lui a început să fie cutrierată de călători europeni, de gazetari, ingineri, etc. cari au mers și pe la curtea lui Menelic, au vorbit cu el, i-au cunoscut planurile și străduințele și le-au dat în vileag.

S'a văzut atunci, că acest împărat sălbatic, are atragere către cultura și civilizația europeană.

El și-a dat silința a introduce unele lucruri de-ale civilizației în țara lui. La curtea lui a chemat din Europa ingineri și industriași iscusiți, cu ajutorul cărora a făcut drumuri, canale și biserici frumoase, fiind și el creștin. A plănit trenuri, și-a organizat armata, a susținut legături diplomatice cu statele europene și a bătut bani cu chipul lui și cu inscripția: »*Abessinia nu cere dela nime nimic, decât dela Dumnezeu.*»

Dăm azi portretul acestui Domnitor african.

Poezii din popor.

Culese de I. Pop, inv. în Șumal.

Dragă'mi lelea cioicuşe
Sufflă'n foc, să uită'n uşe,
Gura-i plină de cenuşe.

Mă dusăi la făgădău
Mă'n tâlnii cu socrul meu
Tinerică-i fata mea
Ți-oi da patru boi cu ea,
— Să-mi dai șasă lângă șasă
Fata ta mie nu-mi pasă.
Maicii-i trăbă țăsătoare
Fata ta-i scurtă în picioare.
De frumoasă nu-i dau bai
Că-i cu dinții ca la cai
De o sută patru de ai (ani)
Nu poate mânca mălai,
E mândră, însprincenată
Da la cap e cam tunată.
E dragă feciorilor
Ca buha găinelor.
De s'ar uita în fântână
Ar fugi o săptămână.

Harnică-i muerea mea
Oh! harnică vai de ea,
Că întro lună toarce o lână
Și mănă-un sac de făină
Și-o cotarcă de piparcă
Și-o măsură de păsulă
Și zice că nu-i destulă,
Când o văd în gura șurii
Gândesc căi mama pădurii.

Știi tu țese în patru ițe?
Baio nu știu nici în două!
Tot umblu cu poale nouă.
Poți-le tu tot purta
Dacă nu's de mâna ta.
Pentru un ciur dela poale.
O groștorit șapte oale.
Pentru un ciur dela mână
O vândut fata făină.

Mă dusăi la mănăstire
Șezui 40 de zile.
Pusăi mâna pe psaltire,
Cu ochii pe la copile.
Și mă'nchinai la icoane
Și cu ochii la cocoane.
Ce m'oi face vai de mine
Că nu's vrednic de popie.
Ci numai de dascălie.

Podul Turzii.

Vechiul pod ardelean, podul Turzii, cunoscut în un întreg colț de țară, a dispărut de pe malurile Arieșului; i-a sosit și lui ceasul cel din urmă. Alcătuire arcuită, originală, construit numai din lemn, el a servit aproape un secol de trecătoare la mai multe generații de oameni. Românii câmpeni cu cereale și cu vite, Moși de pe valea Arieșului, până de departe, din creerii Munților-Apuseni cu donițe (bote) și ciubere, călcat-au acest pod, făcându-și

intrarea în ungurescul oraș al Turzii, la târguri și pe la judecătorii, străine de graiul și de sufletul lor.

Invechit de ani, bătrânul pod a fost dărâmat anul trecut și acum un altul leagă cele două maluri ale râului, pod de fer, modern, tineresc, întocmai cum un june viguros înlocuște pe moșneagul gârbovit.

De când ni-s'a dat să avem cunoștință despre așezări omenești pe acest loc, oamenii și-au făcut întotdeauna poduri peste undele mândrului râu al Munților-Apuseni.

În lumea romană, în Dacia noastră să afla la Turda de azi, cum știut este, orașul Patavissa sau Potaissa, oraș mare, înfloritor și o însemnată stațiune militară. Centrul lui, cu fortificații și palate mărețe, era așezat înspre Cheia-Turzii. Calea romană, care vinea dela Napoca și să îndrepta către Apulum, trecea pe la Potaissa, prin oraș. Urmele ei să vad și acum și poporul o numește drumul lui Traian. De pe podeiul Potaissiei calea cobora de vale la Arieș, preste care era construit un pod măiestru. El să afla dinjos de moara Beelenii¹⁾, cam la o sută de pași. Nu ne-a rămas nici o reminiscență scrisă despre acest pod, cum nu avem descrieri nici despre alte monumente din Dacia lui Traian. Ni s'au păstrat însă, ca vechi martore ale măririi romane, cele două capete ale podului, în ruină. Aceste s'au luptat biruitor cu valurile, uneori furioase ale râului auriu. Arieșul e apă domoală și lină, dar câte odată, când să topesc grabnic zăpezile, sau pe munți să descarcă puhoie năpraznice, râul iese din firea sa blândă, devine sălbatic, să umflă și valurile lui duc totul, ce le oprește calea. Apa strică atunci podurile mai slabe, rupe iezăturile, și pe la Turda și mai în jos năpădește câmpia și înecă morile și satele de pe maluri. La 1833, cu ocaziunea unei astfel de esundări, valurile apei au scos la iveală capul podului de pe malul drept, spălând năsipul, cu care era acoperit, pe când celălalt cap al podului, de pe malul stâng, era cunoscut mai de înainte. Ambele capete au fost alcătuite din cvadrate de peatră, puternice, cari în parte mare au fost scoase din râu și folosite la zidit. Cu deosebire să vede a fi fost lucrat artistic capul podului de pe malul drept. Un inginer, Iosif Ercsey a vizitat în anul amintit, aceste ruine și a aflat rămășițe de stâlpi și petri cu decorații artistice.²⁾ Pe o peatră să afla figura unei broaște uriașe, întruchipând, cum să crede, apa râului, iar pe o altă peatră era o inscripție romană, dar Ercsey n'a putut-o descifra. Ambele pietri au fost ziduite în temelile unei pod preste un râuleț și astfel a dispărut singurul chrisov de peatră, care putea da deslușiri despre vechiul pod.

Silvestru Moldovan.

(Va urma)

Deslegarea ghicitorilor.

Deslegarea ghicitorilor, publicate în numărul de Crăciun, este următoarea:

I

Prima ghicitoare a fost:

1. Rămasu-ți-a, Române
Speranța în viitor. (A. Mureșanu.)
2. Dup'atâtea veacuri negre de dureri, de vijelie,
Tu, an nou, ce ne vestești?
(V. Alexandri.)
3. Ca un glob de aur luna strălucea
Și pe-o vale verde oștile dormea!
(D. Bolintineanu.)
4. Astă-zi iar ne chiamă *Românimea*, să ne
batem pentru ea.
(V. Cârlova.)

¹⁾ Moara aceasta e în afară din oraș și a fost a familiei grofești Bethlen, azi e proprietatea orașului. Românii îi zic: moara Beelenii.

²⁾ Vezi Nemz. Tarsalkodó, anul 1837.

5. Numai țara mea nu are
Pace 'n lume și-alinare.

Din fie-care citațiune dintre aceste cinci să va căuta câte o vorbă. Cele 5 vorbe cetite în șir ne dau un vestit vers al unui poet, a cărui nume începe cu literele D. B.

Deslegarea: *Viitor de aur Românimea are*, de Dimitrie Bolintineanu.

II.

A doua ghicitoare:

te	de	și	în-	es
te	le	zi	mea	poa-
re	tă	Soa-	tot	lu-
re	nu	toa-	căl-	soa-

Să se unească aceste silabe, ca să dea un proverb românesc.

Deslegarea: *Soarele deșt este soare tot nu poate încălzi lumea toată.*

III.

A treia ghicitoare:

Ce are omul și nu simte și nu-i grea,
dar fără el nu poate trăi?

Deslegarea: *Numele.*

IV.

A patra ghicitoare a fost:

Intr'un coteț să află iepuri de casă și găini, cu totul 96 de capete și 284 picioare. Câte găini și câți iepuri sunt?

Deslegarea este: 46 iepuri și 50 găini.

Bine le-au deslegat următorii: Rozalia Secaruși (ab. Nr. 965), Mitric Bruja, (Bucovina), George Șuteica, Mateiu Grancia (ab. Nr. 2685.), Ludovic Canti, Ioan Bucșa, Arner Isac, Vasile Grămada, (Bucovina), Dumitru George, Crăciun Brinzei, Ion Cristescu inv. (România), Vasile Galoș, inv., Daniil Filimon, Ioan Cornea, Ionel Frățilă, Ioan Ilieș I. N., Ieronim Marian, inv., Ioana Bratu, George Bona (ab. Nr. 3131.), Ion Casa, Ioan Ianciu, inv., Nicolae Munteanu, arăndaș de moșie, Ioan Crișan, Ioan Timofta, Alexandru Dedian, Popa Aron, comerc. Melania Pascevic, stud. lic. Dumitru Boariu, pantofar, Ioan Bărză, funcț. comerc. (România), Teodor Luncan, Nicolae Ivan, inv. Aurel Sabo, stud. gimn., Ioan Borcia, faur, Ioan Sperchez, inv. Dimitrie Chirca, inv. penz. Petru Băroiu, Ioan Dordea, Gheorghe Modran, Ioan Porțuc, Ambrozie Geampa și Dumitru Rusu, Toma Neagoe, Nic. Opriș.

Între deslegători s'au tras la sorți cărți și icoane și le-au câștigat următorii:

1. Biblioteca „Foi Poporului“, Nri 1-9. le-a câștigat Vasile Grămada din Zăhărești (Bucovina).

2. Cartea „Războiul nostru pentru neam-târnam“ de G. Coșbuc, l-a câștigat dl Vasile Galoș inv. în Șomtelec.

3. Cartea „Țara-noastră“ descr. Ardealului de Silvestru Moldovan, a câștigat-o dl Ioan Cristescu inv. în Ocnița (România).

4. Portretul lui Șaguna, 3. esemplare, le-au câștigat dnii Toma Neagoe (Buzău), Ioan Sperchez, inv. (Zărnești) și Rozalia Secaruși (Nădlac.)

5. Icoana Catedralei din Sibiu, a câștigat-o dl Dim. Chirca, inv. penz. în Săliște.

6. „Căldarul Poporului“, pe 1910, în 3 esemplare, pe cari le-au câștigat dnii Nic. Munteanu (Poiana), George Bona și Ioan Ianciu inv. (Almaș)

În total 10 premii, cari s'au espedat la adresa, celor ce au câștigat.

Indrumări pentru împedecarea răspândirii boalelor molipsitoare. *)

Răspândirea boalelor molipsitoare numai atunci să poate împedeca cu succes, când și populațiunea conlucrează cu pricepere și zel. Ea face lucrul acesta prin aceea, că îndeplinește întocmai și punctual îndrumările medicilor și ale autorităților administrative.

În cele următoare vom da îndrumări scurte, cum trebuie să se poarte populațiunea pentru a să ajunge scopul amintit mai sus.

A. Cari sunt boalele molipsitoare?

Să numesc boale molipsitoare, boale lipicioase, boalele cari să pot lua dela o ființă la alta. Molipsirea să poate întâmpla direct ori prin mijlocirea altora, cari ei înșiși au rămas sănătoși, ori prin mijlocirea unor obiecte fără viață, cu deosebire a alimentelor (bucate).

B. Cum ne putem păzi de molipsire?

Cel mai bun mijloc de apărare contra boalelor molipsitoare este curățenia temeinică în toată privința. Murdăria joacă cel mai mare rol la mutarea boalelor. Curățenia în casă și curățenia propriei persoane este așadar cea mai însemnată cerință. — Dacă nu avem să îngrijim de bolnav, să ne ferim după putință cât mai mult a veni în atingere cu bolnavul și cu lucrurile lui.

Peste tot, dacă nu suntem siliți a îngriji de bolnav, nici nu'l vom cerceta.

C. Ce poate face capul familiei și autoritățile administrative?

1. Boala este a să anunța fără amânare primăriei comunale. A face înștiințarea sunt îndatorați: medici, moașe, preoți, învățători, capul familiei, proprietarul ori conducătorul unei întreprinderi, precum și peste tot ori-cine, care are cunoștință despre boală.

2. Bolnavul însuși este molipsitor. Pentru aceea vom despărți (izola) pe bolnav de ai lui, mai potrivit ducându-l în un spital. Transportarea să se facă însă de regulă numai cu un car anume pentru scopul acesta. Bolnavi molipsitori nu e permis să fie transportați în trăsuri publice; nu-i iertat a-i duce din o comună în alta, decât atunci dacă să transportează în spital. Toate acele persoane, cari nu au de a face cu îngrijirea bolnavului, să fie ținute departe de bolnav și de odaia bolnavului.

*) Indrumările aceste sunt date de oficiul de vicespan al comitatului Sibiu. Cunoștința lor credem a să de folos obștească. R. & F. P. &

3. Secrețiunile bolnavului sunt molipsitoare. Scaunul, urina (udul), tusa (flegma) bolnavului trebuie desinfectate (curățite).

4. Materia molipsitoare să află în obiectele ce întrebunțează bolnavul. Vestmintele, albituri și haine de pat, tacâmuri, farfurii, apa, cu care s'a spălat ori în care s'a scăldat bolnavul, trebuie desinfectate, tot așa cărți, ziare și jucării.

5. Boala să poate transmite prin personalul îngrijitor; în urmare acesta să fie scutit de toate lucrările casnice, să nu să aplice în bucătărie și economie ori în prăvălie. Dacă femeia îngrijitoare nu poate lipsi din bucătărie și economie, atunci înainte de ce să apucă de un lucru, să-și spele bine mâinile și obrazul și să-și schimbe vestmintele.

6. Membrii familiei încă pot transmite boala. De aceea copiii din familii, în cari s'au ivit boale molipsitoare, sunt a să opri dela cercetarea școlii pentru un timp potrivit, iar celor în vârstă să nu li-se permită a merge în ateliere, adunări, școlii etc.

7. Materia molipsitoare să află în odaia bolnavului. De aceea odaia bolnavului trebuie în decursul boalei aerizată și curățită și după vindecarea boalei desinfectată.

8. Mortul încă poate molipsi. De aceea este a să opri cercetarea morților, a să permită participarea la înmormântare numai celor mai de aproape rudeni, a să opri pomenile.

D. Cari sunt cele mai însemnate boale molipsitoare (infecțioase)?

Acestea sunt:

1. Difteria (durere de gât) și crupul. 2. Scarlatina. 3. Pojarul. 4. Tusa convulzivă (măgărească). 5. Vărsatul. 6. Lângoarea (tifus). 7. Tifusul petechial (lângoare cu pete). 8. Dizenteria (inima rea). 9. Colera. 10. Parotita (aprindearea ghindului urechii). 11. Meningita epidemică (aprindearea peliței creierului). 12. Trachoma. (boală de ochi) 13. Febra puerperală (frigurile leuzelor). 14. Varicela. 15. Tuberculoza pulmonară. (Boala de plumâni). (Va urma.)

Curățitor de apă, (filtru) fără parale.

Întrebunțarea apelor turburi și murdare dau loc în cele mai multe cazuri, boalelor celor mai grele. Boalele molipsitoare la oameni și la animale, au adevărata cauză în apa murdară.

Pentru ca apa să fie bună de băut, trebuie să fie limpede, curată, fără gust și fără miros.

Nu tot-d'una putem găsi apă care să împlinească aceste condiții. De obicei avem apă din fântâni cu gust sălcu, iar din râuri pline de tot felul de necurățenii.

Aceste ape trebuie neapărat, pentru a nu fi vatămătoare, să fie mai întâi fierțe și apoi curățite (filtrate). Prin fierbere apa să curățească de milioanele de vermișori foarte mici, cât nu pot fi văzuți cu ochii, ce sunt în ea și mai cu seamă în apele stătătoare, iar filtrul sau curățenia prin strecurare o face frumoasă la vedere și bună la băut.

Fiind însă că nu în toate locurile găsim filtruri și nu la toată lumea îi dă mâna să cumpere, iată un mijloc prin care ori-cine își poate face singur filtru, poate chiar mai bun decât cele cumpărate:

Să ia un butoiș, să așază pe 2 căpătâie în picioare, apoi la partea din jos a doagei îi să pune o cană; cam la a treia parte din înălțime de jos în sus îi să pune un alt fund, căruia îi să face cu un sfredel mic, dela 20—50 găuri, după mărime. Să pune apoi peste acest al doilea fund o pătură de 12—15 centimetri, cam o șchioapă grosime, cărbuni mărunți sau chiar jeratic stins, peste cărbuni să așază cam de 2 degete de gros nisip de râu, bine spălat și curățat, peste nisip să pune, de un deget grosime, pietriș: totul să acopere cu o bucată de flanelă curată.

Să toarnă apoi apa pe de-asupra, care trecând în locul rămas între cele 2 funduri, e curățată prin năsip de toate murdăriile, iar cărbunii îi iau mirosul urât și gustul rău.

Acest soi de filtru, sau curățitor e mult mai bun, de cât filtrele de piatră, cari să obicinuesc de obște prin unele orașe, și cum să vede, costă foarte puțin.

Când nu mai funcționează bine, e de ajuns să se reînnoiască cărbunii, punându-se alții.

Oamenii cari țin la vitele lor, pot face ca și ele să bea apă curată în chipul următor:

Să desfunde un butoiu la un capăt, iar cel-l-alt fund să găurește în mai multe locuri (50—100 găuri). Să pune apoi înăuntru una lângă alta mai multe pietroaie, nu tocmai mari, de-asupra să toarnă nisip subțire, apoi să pun bucăți de cărbuni, peste cari să pună din nou nisip. Peste ele să așază fundul ce am scos, pe care de asemenea îl găurim. Să așază apoi acest butoiu pe niște bolovani, sau pe pari, în iazul, balta sau gârla, unde adăpăm vitele, așa cât să rămâie afară numai atât cât e nevoie ca vitele să-și bage capul înăuntru. Apa pătrunzând în butoiu, pe de-

VESELIA

— Foița glumeață a „Foi Poporului”. —

Spovedania Țiganului.

Dada ca cel mai cu minte

Merge trei pași înainte

Cătră sfințitul părinte

Și zice: Eu o să încep,

Că parcă mă cam pricep.

Popa întrebă frumușel

Dada zice după el:

— Când te-ai spovedit Țigane?

Când aveau și caii coarne.

— La biserică ai fost?

Când aveam popă de-al nost.

— Câte posturi într'un an?

Două pipe de duhan.

— Câte zile 'n săptămână?

Două pite albe 'n mână

Și și-un dărab de slănină

— Cinstit-ai pe tatăl tău?

Toată ziua c'un măcău.

— Dar pe dulce mama ta?

Până când se văeta.

— Mult ai păcătuit, Țigane!

Ce-ți pasă Popă Costane?

— Acum și-oi da canon mare.

Numai dă-mi și de mâncare.

— Vei posti două trei zile,

Ca să capeți mântuire.

Eu postesc și-o săptămână

Cu pită și cu slănină.

— Știi zice vre-o rugăciune?

Știu fura mere și prune.

— Ce-ai păcătuit Țigane?

Țăci și tu popă Costane.

— Furat-ai al altuia?

Ba și dela Dumneata.

Apoi popa se porni

Paștile a le sfinți

Și la Țigani le'npartii,

Însă care cum mânca

Numai din gură căsca,

Din picioare scăpăra

Din nas tot fum arunca

Și din ochi scântei țipa,

Frigurile-i scutura

Cât paci dracu-i lua

Iară dada cuvânta

După ce lucrul vedea:

— Măi părinte, mai mereu,

Te rugăm pe Dumnezeu,

Dă la cei mici puțințele

Vezi că fi ia dracul de ele.

(Buzăul ungar). Com. de Toma Neagoe!

Țiganul tot ca el.

Un Țigan, al cărui tată era bolnav de moarte, nefiind preot în sat, s'a dus în satul vecin, ca să cheme pe preotul de acolo să-l grijască.

— Părinte, zise Țiganul cătră preot, vino iute că tata trage de moarte, încă de când am plecat eu de acasă.

— Trăgea de moarte, zise preotul, atunci până ajungem noi va fi prea târziu, nu am ce să mai caut.

— N'avea grije de asta, zise Țiganul, că vecinii Cincur și Cula mi-au făgăduit că-l vor ținea de vorbă până vei veni să-l cumineci.

desupt, și trecând printre bolovanii, cărbunii și nisipul pus, iese de asupra curată, și pe măsură ce este bătută, alta vine în loc.

Nu putem în deajuns îndemna pe cultivatorii de vite, mai cu seamă în localitățile pe unde nu sunt ape curgătoare, de a întrebuița acest mijloc de curățire a apei, și avem bună nădejde, că multe din boalele cari băntuie astăzi, dacă nu vor pieri cu totul, cel puțin să vor rări mult. Când mă gândesc că în timpul căldurilor celor mari, cum biete de vite obosite de muncă și aprinse de căldură, beau cu lăcomie apa murdară de prin șanțuri și tot felul de lacuri, nu stau un minut la îndoială să zic, că boala le-o dau singuri stăpânii, cari n'au nici o grijă de ele.

Const. C. Pop.-Tașcă.

SFATURI.

Folosul cepei. Ceapa să poate folosi pentru multe scopuri și anume nu numai ca nutremânt și ca leac, ci și în multe alte cazuri ne face slujbe bune. Astfel să poate folosi și pentru a curăți aerul stricat din localități muceede sau din odăi (sobe). Câteva foi din ceapă le tăiem în două și le așezăm pe niște tăiere cu apă. Aerul din localitate să curăță în timp foarte scurt, iar ceapa primește un miros greu și neplăcut. Să mai poate folosi și pentru a spăria paserile dela fructele dulci ale pomilor noștri. Pentru scopul acesta acățăm în pomi câte o ceapă tăiată dealungul în două.

NOUȚĂȚI

Grăbiți cu renoirea abonamentului pe 1910 la „Foaia Poporului”, căci nu preste mult vom fi siliți a opri trimiterea foii la adresa acelor, cari n'au plătit prețul abonamentului.

Vechii abonați vor lucra pentru răspândirea luminii pe sate, dacă vor recomanda și lăți „Foaia Poporului” între prietini și cunoscuții lor. Îndesăbi îi rugăm, ca să binevoiască fiecare a câștiga câte un nou abonat, prin ceace ne-ar face cu puțință a scoate foaia cu îmbunătățiri tot mai însemnate.

Totodată rugăm pe toți a-și procura în curând „Călimarul Poporului” pe 1910 căci esemplarele trec zilnic. Banii pentru Călimar (45 bani) pot fi trimiși de-o dată cu abonamentul la foaie.

Intre tovarăși.

Erau doi tovarăși, cari făceau negoț de vite. Odată trebuind să pornească cu nește porci la un târg, unul din tovarăși a plecat, iar altul care avea încă o afacere de sfârșit, a rămas să vie în urmă. La plecare s'au înțelese ca cel ce plecase, îndată ce va sosi la orașul de unde putea să meargă cu drumul de fier, să depezeze (telegrafice) celui rămas să vie și el.

Ajungând la gară, el dădu tovarășului său următoarea telegramă:

„Am sosit cu porcii în gară, numai tu lipsești. Aș fi plecat cu trenul accelerat, dar nu se primese dobitoace.

Dacă îți trebuie vr'un bou, gândește-te la mine.”

Răspuns gata.

— Cum? vrei să-mi iei fata, tocmai acumă când n'ai nici un lucru, nici o slujbă?

— Păi tocmai acumă am și eu timp liber ca să mă însor!

Director al băncii naționale a României, după cum am vestit în un număr de mai nante, a fost numit dl *Corneliu Cioran*, de origine ardelean din Rășinar. „L'Independance roumaine”, dela 5 (18) Ianuarie 1910, scrie despre numirea aceasta următoarele: „Ministrul de finanțe a numit director la Banca Națională pentru o perioadă de 4 ani pe dl *Corneliu Cioranu*, vechiu inspector general și șef al serviciului secretariatului acestei instituții, în locul dlui *Comșa*, al cărui mandat a expirat. Dl *C. Cioranu* este unul din cei mai vechi și cei mai eminenți funcționari ai Băncii Naționale, la care se găsește dela 1881, deci aproape de 30 de ani. El a ocupat succesiv, cu cea mai mare distincțiune, posturile de șef al agenției din Constanța și de director al sucursalei din Brăila înainte de a deveni inspector general și șef al secretariatului la centrala din București, funcțiuni delicate în care și-a câștigat stima și simpatia tuturor. Astfel și numirea la postul de director a produs cea mai bună impresie în cercurile noastre financiare și comerciale”. Dl *C. Cioran* și-a făcut studiile la Viena și a intrat de mult în serviciul băncii naționale a României. Il felicităm în înaltul său post!

Numeri de probă din „Foaia Poporului” trimitem la cerere ori și cui. Ne rugăm de adresă exactă.

Facem totodată cunoscut, că la toți noii abonați, îndată după trimiterea prețului de abonament, li-se expediază un Călimar de părete pe 1910, care s'a dat ca Dar de Crăciun abonaților de până acum.

Noul avocat din Sebeșul săs, dl Dr. Dumitru Stefan, face cunoscut, că și-a deschis cancelaria advocațională. Aviz Românilor din părțile Sebeșului.

Boala Țarinei. Din București se scrie, că la curtea regală română au sosit știri foarte îngrijitoare despre Țarina Rusiei. Ea e nervoasă în grad mare și are bătaie de inimă. Doctorii nu-i pot alina suferințele.

Director de bancă. Direcțiunea „Casei de păstrare din Săliște” a numit de director executiv al băncii pe dl *Constantin Herța*, care ca contabil și șef de cancelarie stă de aproape 20 de ani în slujba băncii. Numire foarte nimerită!

Darea suplimentară. În comitatul Arad congregația din urmă a hotărât urcarea dării suplimentare cu 4½%. De giaba au luptat membrii Români ca să scape pe bietul popor de aceasta nouă sarcină, căci șovinismul a învins. Hotărîrea a fost recurată, dar ministrul căzut a aprobat-o. Și ce să va face cu banii? Doar să vor face ceva îmbunătățiri pentru binele obșteșc. Aș, să va zidi în Arad un palat cultural și să va răscumpăra locul unde au fost ezețuți cei 13 generali răzvrățitori dela 1848....

Însoțire în Rebrîșoara. Sub numele: Însoțire de conzum și valorizare s'a înființat în Rebrîșoara o nouă însoțire economică, cu scop de a procura membrilor articlii de consumațiune de lipsă în condițiuni mai favorabile.

În adunarea generală de constituire au fost aleși membrii în direcțiune: *Anton Precup*, *Ioan Rus*, *Macedon Ciuta*, *Demetriu Irini* și *Ioachim Pop*, locuitori în Rebrîșoara.

Când va zbura Vlaicu? Am scris, că dl *Vlaicu*, inginer de-ai noștri, își face o mașină de zburat în București la arsenalul armatei. Dl *Vlaicu* a fost la Paris, spre a-și procura un motor, cu care să fie pusă în mișcare mașina. Motorul va fi gata în câteva săptămâni. Preste tot mașina de zburat va fi gata de tot pe sfârșitul lui *Martie*, așa că încercările de zburat să vor începe în cele dintâiu zile ale lui *Aprilie*. După părerea oamenilor pricepători zburatul va izbuti cu siguranță.

Ștudenți români în Paris. După un raport al Academiei din Paris, numărul studenților străini a fost în anul 1908—1909 de 3326, din aceștia 233 sunt studenți români, studenți germani sunt în număr de 231.

Industriaș român premiat. „Gaz. Trans.” scrie, că ministrul de comerț la propunerea camerei de comerț și industrie din Brașov a premiat pe mai mulți industriași din Brașov

cu câte 100 cor. și diploma de recunoștință pentru meritele câștigate în urma unei îndelungate și conștiențioase munci. Suntem mândri, că între 4 premiați este și un român, dl *Nicolae Furnică*, unul dintre cei mai de frunte parchetari din țară, dela fabrica de parchet a lui *Martin Copony*.

La fondul „Andrei baron de Șaguna” pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor, întemeiat de Reuniunea meseriașilor sibiieni, au mai dăruit: *Nicolae Târnovean*, practicant de librărie 20; parohul *Vasile Sfetea* din Brașov-Tocile din prilejul distingerii sale cu brân roșu, anume: pentru sine, pentru soția sa *Elena* și pentru copiii lor *Maria*, *Elena*, *Victoria*, *Eugenia*, *Polixemia*, *Elvira*, *Aurel*, *Constantin*, *Vasile* și *Traian*, cor. 240. *Alexandru Simon*, locotenent; x. y., câte 20 bani și *Vic. Tordășian*, prezident, 10 bani.

Un stipendiu. Comitatul Sibiului are disponibil un stipendiu de câte 26 coroane pe lună, deci în sumă de 260 coroane, pentru un elev, de naștere din acest comitat, care va cerceta cursul de pomărit la școala agronomică din Mediaș pe o durată de zece luni, din 15 Februarie până în 15 Decembrie. Pentru banii aceștia respectivul elev primește locuință și întreținere în institut și mai primește 10 cor. pe lună, din cassa școlii de pomi. Rugările pentru conferirea stipendiului sunt a să adresa dlui vicecomite al comitatului Sibiului, până la 10 Februarie n. e.

Cumpărare de mine. Guvernul adormit în domnul a cumpărat minele de aur, numite „10 Apostoli” dela *Brad*, dela baronul *Györfy Árpád*. Prețul de cumpărare este 170 mii Cor. Baronul *Györfy* a cercat de giaba să înjghebeze un consorțiu (însoțire), care să-i cumpere minele. Acum fostul guvern a fericit țara cu ele.

Mișcarea din India. Privitor la mișcarea de răzvrătire din India, despre care am scris și în nrul trecut, să vestește, că mai mulți soldați indici sunt amestecați în aceasta mișcare. Acest fapt a produs mare senzație. Regimentul, căruia aparțin acești soldați va fi strămutat în lăuntru țării.

O nouă amenințare. La ministrul de interne român — cum vestește un ziar ungureșc — a sosit săptămâna trecută o scrisoare adresată primului-ministru *Ionel Brătianu*.

Scrisoarea conținea o nouă amenințare cu moarte împotriva primului-ministru, care de prezent este dus în străinătate, pentru a se rensănătoșa în urma atentatului îndurat.

De data asta — scrie odiosul criminal — ținta nu va fi greșită.

Epistola e scrisă cu mașina. Ea a fost predată poliției, care a rânduit o cercetare aspră, ca să descopere pe trimițătorul scrisorii.

Moșie cumpărată. Pusta lui *Ortuttay Gyula* din hotarul *Pecichii*, în întindere de 500 jug. cat. a ajuns acum de curând în mâni românești. Avocatul român din *Pecica*, *Dr. Aurel Novac*, a cumpărat aceasta avere pe care a și parcelat-o între mai mulți români din *Pecica*.

Casă surupată. În casa plebaniei rom. cat. din Sibiului, în piața mică, în urma slăbirei unui stâlp de peatră, s'a surupat în 18 și 19 l. c. boltitura (cerimea) dela nește odăi, în cari erau o școală de băieți și locuința capelanilor, iar jos în piață erau bolți. Nu s'a primejduit nime, dar în marfa din bolte s'a făcut mare pagubă. Poliția a închis casa cu bârne și s'a început repararea ei.

A ars palatul Ciragan. Joi în săptămâna trecută a ars în Constantinopol palatul *Ciragan*, unde ținea parlamentul turc ședințele. În urma vântului puternic flăcările s'au răspândit iute asupra întregii zidiri, nimicindu-o pe deplin. Numai zidurile de marmoră au rămas, cari să ridică goale.

Acest palat a fost clădit de arhitectul *Balian* și a costat 150 milioane de franci. Era edificiul cel mai frumos al capitalei turcești.

Cauza focului nu e încă cunoscută, dar să crede, că a fost pus. Doi muncitori cari au sărit din etagiul al 3-lea, și-au rupt membrele și au murit. Biblioteca parlamentului a fost mistuită de foc.

Paguba se urcă la 50 mil. franci. Sultantul auzind despre foc a început să plângă.

„Sucursala băncii comer- ciale ungară din PESTA“

Sibiu, Piața mare Nr. 2.

Infinitată în anul 1841. • Capital de acții de rezervă Cor. 94,000.000. — • Centrala în Budapesta.

Primește bani cu libele de depunere

și plătește fără nici o abdicere, pe lângă cea mai favorabilă procentuare.

Darea după interese o plătește institutul din al său, dela 1 Ianuarie 1910.

cumpără și vinde rente, scrisuri de amanetare, acții, losuri, cum și monede de aur și argint, primește hârtii de preț pentru păstrare și administrare, încasează cupoane și efecte sortite, asigurare contra perderilor de curs la sortiri, procurare de cauțiuni de căsătorie pentru militari.

Toate informațiile dorite să dau cu plăcere.

63-

Nr. 62 Epitr. 1910

24 1-3

Publicațiune.

Conzistorul archidiecezan dă pe 6 ani cu începere din 1 Ianuarie 1910 în arândă moșia comasată într-o tablă dela Iclandul-mare și Budăul de câmpie, în mărime de 681 jugăre catastrale, arător, fânaț și pășune, — cum și casa din Iclandul-mare cu edificiile economice, toate în stare bună, în calea licitațiunei publice, care se va ținea Mercuri în 10/23 Februarie 1910 la 9 oare a m. în cancelaria Conzistorului archidiecezan (Strada Macelarilor Nr. 45 parter în dreapta, biroul prezidial).

Până la acest termin se primesc și oferte închise și sigilate, provăzute cu timbrul de o coroană și cu vadiu de 5% dela prețul strigării, care s'a stabilit cu 12,000 cor. deci vadiul are să fie de 600 Cor. în număr ar sau hârtii de valoare.

În ziua de licitare oferentii, cari vor să liciteze verbal, au asemenea să pună vadiu de 600 cor. la mâna comisariului conzistorial Ioan de Preda, fiscal conzistorial.

Observăm, că preste 50 de jugăre arător este sămănat cu grâu de toamnă, iar pădurea se va folosi după planul de exploatare și după condițiunile speciale ce se vor stabili în contract.

Condițiunile de licitare și alte informațiuni se pot lua dela referentul asesor Nicolau Ivan până la ziua de licitare.

Sibiu din ședința senatului episcopesc ținută la 9/22 Ianuarie 1910.

Conzistorul archidiecezan.

Nr. 256/910

23 1-1

Publicațiune de licitație.

Din partea subscrișului scaun orfanal se publică prin aceasta, că la 1 Februarie a. c. dimîn. la 9 ore se va vinde de bună voie pe calea licitațiunei în cancelaria subscrișului scaun orfanal casa minorenei Eleonora Szász în Nagyszeben, Zeughofplatz sub Nr. 15 îndusă în protocolul funduar al orașului Nagyszeben Nr. 852, Nr. topografic A + 1489.

Prețul de strigare e 13,000 coroane, vadiu e 10%; casa se va da plus offerentului. Condițiunile de licitație se pot vedea în orele oficiale în cancelaria subscrișului scaun orfanal.

Nagyszeben în 20 Ianuarie 1910.

Scaunul orfanal comitatens

Gottschling
prezident

Doi băieți

în etate de 14 ani se primesc la Lazar Banciu, măsar în Turnișor. 19 1-3

Tipografia Poporului, Sibiu.

Szám: 116/910 fszb.

22 1-2

Pályázati hirdetés.

Szebenvármegye szászsebesi járásba bekebelezett rekittai körjegyzőség, melyhez Rekitta és Sztrugár községek tartoznak — a körjegyző nyugdíjazása következtében megüresedvén, arra ezennel pályázat hirdettetik.

Felhívtnak mindazok kik ezen körjegyzői állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi 1. tcz. 6. §-a, illetve az 1900 évi XX. tcz. 3 §-a értelmében felszerelt, eddigi alkalmaztatásukat és nyelvismeretüket igazoló pályázati kérvényeiket a szászsebesi járási főszolgabíróhoz folyó évi február hó 5-ig bezárólag annnyival inkább nyújtsák be, mert a később beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

A körjegyző javadalmazása a következő:

1. Fizetés	1600 korona
2. Lakbér	100 "
3. Iroda átalány	60 "
4. Világítási átalány	40 "
5. A magán munkálatok után járó szabályrendeletileg megállapított díjak.	

A választás határnapja utólag fog kitűzteni.

Szászsebes 1910. évi január hó 20-án.

A jár. főszolgabíró helyett:
Goos Henrik
szolgabíró

1909 B. 498/4 con. 500.

20 1-1

Ő Felsőge a Király nevében!

A szerdahelyi kir. járásbíró, mint büntető bíróság becsület sértés vétségével vádolt Oresteán János elleni büntügyben a Beu Jakab és Popa Mózes magánvádlók által emelt vád fölött Szerdahelyen 1909 évi december hó 27-én Thomándl Odón kir. aljárásbíró Kubászky György jegyzőkönyvvezető és Dr. Macelár György ügyvéd mint magánvádlók képviselője részvételével megtartott nyilvános tárgyalás alapján a vád és védelem meghallgatása után a következőleg

ITÉLT:

Oresteán János a ki 37 éves gör. kel. válasu született Kisapoldon lakik Kisapoldon magyar honos családi állapeta nős, 2 gyermek atyja, foglalkozása korcsmáros, vagyonos, büntönek mondatik ki a btkv. 261. §-ban irt azon §. szerint minősülő becsületsértés vétségben elkövetve azért, hogy Kisapoldon 1009 évi december hó 16-án Beu Jakab magánvádlóról azt állította, hogy ez a községi erdő pénzét megette és zsebre vágta; és ezért a btkv. 261. §-a első tétele alapján a 91. §. alkalmazásával az 1892 évi XXVII tcz. 3. §-ában irt célokra fordítandó 15 nap alatt és végrehajtás terhe mellett a szerdahelyi kir. járásbíróhoz befizetendő, behajhatlanság esetén a btkv. 55 §-a értelmében egy (1) napi fogházra átváltoztatandó husz (20) korona pénz-büntetésre ítéltetik.

Vádlott köteles az esetleg felmerülő büntügyi költségeket 15 nap alatt az 1890 évi 43 tcz. 9. §-ában irt végrehajtás terhe alatt megfizetni.

Köteles továbbá vádlott Beu Jakab magánvádlónak 15 nap alatt a végrehajtás terhe mellett huszonnégy (24) korona kártérítést megfizetni, megjegyeztetvén hogy ezen összegben a magánvádló által előlegezett tanudij is bennfoglaltatik.

Dr. Macelár György ügyvéd dija és kiadása 24 koronában állapittatik meg saját felével szemben.

Ellenben a Popa Mózes magánvádló által a btkv. 261 §-ban meghatározott becsületsértés vétsége miatt emelt vád alapján megindított büntvádi eljárás a bp. 323 §-a alapján megszüntetettik.

Végül elrendeltetik, hogy ezen ítélet egész terjedelmében indokaival együtt a Nagyszebenben megjelenő „Foaia Poporului“ című lapban elítélnek költségére közé tétessék.

INDOKOK

Mint hogy a vádlott terhére rott azon vádat, hogy vádlott Kisapoldon 1909 évi december hó 16-án a képviselő testületi alkalmával a községi háza előtt Beu Jakabról azt állította, hogy ez a községi erdő pénzt megette és zsebre vágta, vádlott tagadásával szemben Popa Miklós és Toporcán János tanuk eskü alatt bizonyították, a bíróság tekintettel arra, hogy vádlott ezen ténye a rendelkező részben irt becsületsértés vétségének alkotó elemeit magában foglalja és vádloval szemben a beszámítást kizáró okok egyike sem forog fenn, vádlottat abban büntönek mondatott ki.

A büntetés mértékének megállapításá al egyhíthő körülmények gyanánt figyelembe vétettek, vádlott büntetlen előléte, felhevült kedélyállapota és családos volta, súlyosító körülmény pedig nem forogván fenn, a kiszabott büntetés vádlott cselekményének mérvével a büntöségének fokával arányban állónak találtott.

Az államkincstár által előlegezett büntügyi költségekben elmarasztalása a B. P. 480 §-a első bekezdésében találja alapját.

A kártérítés melyben a kész kiadás van okozott szükséges költség is bennfoglaltatik a B. P. 489 §-illette a 479 §-alján ítéltett meg.

Az ügyvédi költségek megállapítását a bp. 485 §-a indokolja. A Popa Mózes által vád tárgyává tett becsületsértés vétsége miatt megindított büntvádi eljárás azért volt megszüntetendő, mert nevezett magánvádló ezen vádját a tárgyaláson elejtette.

Az ítélet közzétételének elrendelését a a bp. 277 §-a indokolja.

Szerdahely 1909 december hó 27 napján.

A kir. járásbíró mint büntető bíróságtól.

Thomándl
kir. aljbíró

Vinuri de masă escelente,

litra cu 40 și 48 fileri la cumpărare de cel puțin 50 litre ofere negnatoria de vinuri

145 33—
JOSEF SCHULTZ
Sbiliu, strada Urezului 20

Sarea de stomach

a farmacistului Schaumann

in compoziția sa îmbunătățită de nou, introdusă cu cel mai bun succes de mai mult de 30 ani, este și rămâne cel mai bun mijloc contra tuturor felurilor de boale de stomach, a boalelor de intestine și lipsei de apetit. Nu ne putem lipsi de el la rogarea și păstrarea unei bune misturi. Cine are inclinare spre slăbire să ia asemenea sare de stomach de două ori pe zi.

Prețul unei cutii Cor. 1.50. Expedare zilnică pe postă cu rambursă, de cel puțin 2 cutii. Să capătă în toate farmaciile și drogheriile.

Depozit principal laboratorul chemic-farmaceut. al farmacistului 290 6—20
Iuliu Schaumann lângă Viena.

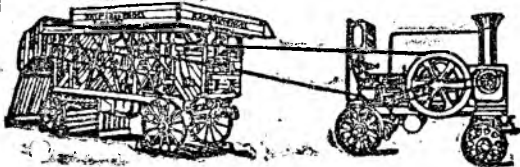
Epilepsia. Cine suferă de epilepsie, nevoie și alte boale de aceste nervoase, să ceară o carte de deslușire, care să capătă gratis și franco prin »Priv. Schwanen-Apotheke«, 177 Frankfurt a M. (Germania). 28—52

Distins cu onorabile prime-premi și diplome de onoare.

Fabrica de motoare și de mașine Kalmár și Engel

Budapesta V., Lipót-körut 22.

Își recomandă motoarele de benzin, locomobilele de benzin, precum și motoarele sale de gaz sugativ, cele mai simple și întocmite pentru mașine de îmblățit și pentru mănarea de mori, cari se pot vedea ori și când puse în mișcare în V. Lipót-körut 22.

Garanță deplină pentru îmblățit escelent!

802 Novitate singur esistentă! 10—20

Aceste motoare, au mers uniform, și în urma construcției lor foarte simplă să pot manua ușor și de cel mai neesperat om.

Listă de preț gratis și franco.

Prețuri ieftine de plătit în rate!!

Viță altoite de vie

la sortare conștientoasă, recunoscută în țara întreagă

Port-altoi americani

deplin dezvoltate și crescute în teren deluros,

Vițe nobile europene,

în cele mai bune soiuri de vin și de filegorii și pentru struguri de masă

Pădureți de acați și gledici

liferează cu prețuri moderate

Pepiniera primă ardeleană alui

Mihail Ambrosi

în Mediaș (Medgyes Nagyküllömegye).

Prietinul vilerului 254 16—

catalog al soiurilor și prețurilor împreună cu instrucțiune populară și practică pentru plantarea viilor să trimită la cerere ori și cui gratis și franco.

„AJUTORUL“

Societate pe acții în Șeica-mare

Avem onoare a aduce la cunoștință publică, că banca „Ajutorul“ cu sediul în Șeica-mare (Nagyselyk) în Piața Nr. 371 și-a început activitatea în 9 Noiembrie st. n. 1909 și se ocupă cu toate operațiunile de bancă sprijinind economia poporului nostru și prin întreprinderi de acest fel.

Banca „Ajutorul“ primește depuneri spre fructificare cu 5½%, iară mai mari și stabile dela Cor. 1000 în sus cu 6%. Depunerile corporațiunilor se primesc cu 6%. Depuneri și ridicări se pot face și pe cale postală cu cecuri. Darea după depuneri o plătește institutul separat.

Banca „Ajutorul“ e deschisă în toate zilele de lucru dela 8—12 oare a. m. și dela 2—5 p. m.

Rugând On. public de binevoitor sprijin, semnăm cu toată stima

305 9—10

Direcțiunea.

Auleo!

Afurisita de tuse
mă ineeacă.

La tuse, răgușală și întrocănare ajută
sigur și repede

Pastilele de piept ale lui Egger

au un gust admirabil și nu strică pofta de mâncare.

Un carton 1 cor. și 2 cor.

Carton de probă 50 fil.

Depoul central:

farmacia „La palatin“
Budapest, VI., Váci körut 17.

În Sibiu să poste căpăta la Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, E Rummier, Karl Pissel, August Teutsch.

În Sebeș la Wilhelm Lederhölger și Ludvig Binder.

Trăiască!

Pastilele lui Egger
mă scăpară iute.

240 18—26

Am onoare de a aduce la cunoștință preanonatului public călător, că necruțând nici o oboseală precum și cheltuială am renovat hotelul, restaurantul și cafeneaua conduse de mine de 10 ani sub firma

„Hotel MIHAIU“

Strada Turnului (Saggasse) Nr. 11,

adaptându-le conform cerințelor timpului și comodității onor. public călător.

Odăi confortabile și curate incl. luminat și serviciu dela cor. 1.60 în sus.

Odăile de scaldă

Cafenea și restaurant de mână primă în casă. Culină escelentă, prețuri ieftine și serviciu atent. — Bere proaspăt și anume sibiană de Hebrmann, bere neagră de trei stejari și bere Dreher de Steinbruch, precum și vinuri curate și naturale de butoi sau butelii.

Mulțumind pentru încrederea dovedită față de mine și până acuma în o măsură atât de mare, rog a mi-o păstra-o, onorându-mă și pe viitor și semnez

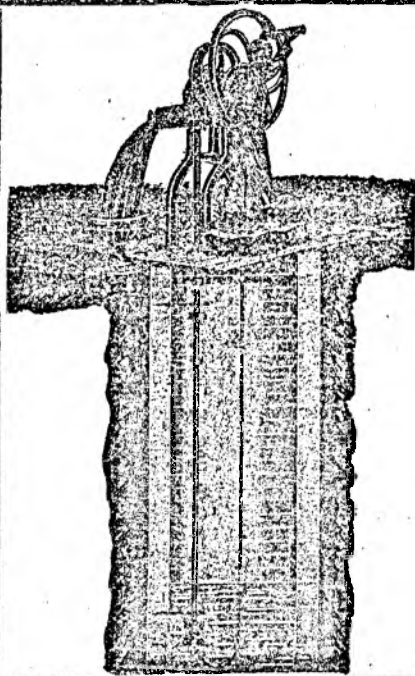
Sibiu, 1909, Septemvris.

cu stimă

IOAN MIHAIU

hotelier și propriet.

247 16—

Pumpă catenară-rapid pentru fântâni

cu globuri de gumi, patent.

A nu să confunda cu alte sisteme.

Prestațiune stabilă:

a pompel simple cam 5000 litre
a pompel duple „ 10,000 „

Reprezentanța la: 28 51—52

Carol F. Jickeli, Sibiu și Alba-Iulia.

Pumpe totdeauna în depozit.

Descrieri și prețuri la dorință.

Salon de pălării de modă

August Gruber

Sibiu

Piața mare Nr. 19, etajul I.

Deposit de confecțiune de pălării de modă de cele mai elegante și articli de modă de toate prețurile, și modele originale vienezze și pariziene. 86 48—

Voiești să te însori?

Suntem împuterniciți din partea mai multor dame (Intre cari unele cu copii nelegiuiti sau cu scaderi trupesti etc), cu avere dela 5—500,000 cor. să le căutam soți potriviți. Numai domni (și fără avere), cari au gânduri serioase și nu sunt împiedecați pentru o căsătorie grabnică să scrie pe adresa

L. Schlesinger
BERLIN 18, Deutschland

212 22—52

■ **5500** ■

de certificate dela medici și privați autenticate de notariul public dovedesc, că

Caramellele de piept

cu cei trei brazi

ale lui Kaiser

delătură mai bine

259 12—24

TUSA

răgușeala, troacna, catar, tusa măgărească

Pachet 20 și 40 fileri.

Doză 66 fileri.

Să capătă la Ianos Budaker în Székely-Keresztur (Cristurul - sâcucesc) cum și în toate farmaciile, drogheriile și băcăniile mai bune.

Grand Hotel „Ostbahnhof“

Budapesta, VII. Thököly-ut 18, Telefon 64—57. Vis-a-vis cu latură de plecare a călei ferate de Ost, aranjat cu cel mai mare confort. Prețul odăilor dela Cor. 2-40 în sus, inclusive lumina electrică. Pentru domni oficeri cvartir transcenial. Oficiu postal și telegrafic în hotel. Comunicație electrică din toate părțile. Să capătă ieftin odăi lunare. Pensionat de rangul prim în hotel, dela 6—8 Cor. Incălzire centrală. 308 5—6 Proprietar **Hersch Samu**

Cel mai cu efect și mai ieftin — **PURGATIV****Pilulele purgative**

zaharizate ale lui

Philipp Neustein.

(Pilule „Elisabela“ ale lui Neustein).

Aceste pilule sunt a se preferi tuturor preparatelor similare, căci sunt în toată privința libere de orice substanțe vătămătoare; se aplică cu mare succes la toate morburile abdominale, sunt ușoare, curăță sângele și nici un mijloc nu e mai favorabil mai nevătămător de a combate

Constipațiunile

izvorul sigur al celor mai multe morburi. Fiind zaharizate le iau cu drag până și copii. 1 cutie conținând 15 buc. costă 30 bani. 1 tub care conține 8 cutii, deci 120 bucăți costă numai 2 Cor. la comandă 2 Cor. 45 fil. franco. 281 10—10

Luați seamă! Păziți-vă de falsuri. Să cerem numai **Pilulele purgative ale lui Neustein Philipp.** Veritabile numai în cazul când cutiile și prospectul sunt provăzute cu marca firmei noastre în imprimare roșie-neagră Situl Leopold și subscrierea Farmacia Philipp Neustein. Embalagele noastre patentate trebuie să fie contrasemnate de firma noastră Farmacia lui Philipp Neustein la si. Leopold. Viena I. Plankengasse 6. Depozit în Sibiu în toate farmaciile.

Tipografia Poporului, Sibiu.

Singurul institut de asigurare ardelen

„TRANSYLVANIA“

Strada Cisnădiei 5.

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai efitine, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr-or. și gr-cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții, și cu termen fix, cu plățire simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, și asigurări pe spese de înmormântare, mai departe asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și asigurări de pagube la apaducte. 18 1—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile Direcțiunii, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agenturile. Persoane versate în Acuziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului în condiții favorabile.

BALSAMUL farmacistului **A. THIERRY**

— Scutit prin lege. —

10 2—26

Singurul veritabil cu călugărița ca marcă de scutire.

Are efect sigur la toate îmbolnăvirile organelor de respirație, tuse, scuipat de flegmă, răgușală, catar de gâtlee, boale de plămâni, sgârșiri de stomah și alte dureri de stomah, aprinderea tuturor organelor interne, lipsa de apetit, mistuire grea, îngrășare etc. Estern la toate durerile de gură, durere de dinți, rane de arsură, junghiuri de membre, bube, special influența etc. 12 sticle mici sau 6 duble sau o sticlă de familie specială, pentru călătorie Cor. 5.

Alifie de centifolii a farmacistului A. THIERRY

singura veritabilă, de efect surprinzător, sigur și neajuns, chiar și în cazul cancer, umflături, răniri, aprinderi, picioare slabe, abscese, depuneri corporale străine, materiile de coptură, face adeseori de prisos operații de curățare. 2 doze Cor. 3-60.

Să ne adresăm la

Farmacia-Ingerul protector a lui A. Thierry în Pregrada lângă Rohitsch

Balsamul A. THIERRY

Ce este Electro-Vitalizerul?

Mulți văd acest anunț fără să-l cetească, multă lume privește în general anunțurile cu indiferență, ba chiar cu o idee preconcepută și simte un fel de frică de tot ce este nou. Și totuși a trecut de mult vremea aceia de prejudeții, când se credea că o cauză bună nu are nevoie de reclamă. Inzadar vom avea articole bune, dacă nu le vom face cunoscute publicului, nimeni nu le va cunoaște. Noi publicăm zilnic, succesele minunate obținute de aparatul Electro-Vitalizer, zilnic crește numărul adeptilor acestei metode, și totuși sunt încă mulți suferinzi care se lasă influențați de neîncredere și care pentru că nu au auzit nici odată de acest aparat nu și-l aplică. Acești bolnavi se pedepsesc singuri. Slăbiciunea generală nervoasă, slăbiciunea sexuală, bolile reumatice, bolile nervoase de stomah și de inimă, nevralgiile, durerile de cap și de spate, văjăia în urechi, precum și variatele simptome ale neurasteniei și isteriei se tratează pe calea cea mai naturală cu ajutorul electricității. Aresându-vă printr-o carte poștală institutului nostru, primiți gratis și franco o carte frumoasă ilustrată în care găsiți descrierile tuturor boalelor care se pot trata cu succes cu acest metod precum și succesele obținute până acum cu aparatul Electro-Vitalizer. 17 2—2

Inst. de ord. med. Elektro-Vitalizer, Bpesta, Karlsring 2. M. 51.

Scrisoare de mulțămire.

Ioan Ilie, zidar Iityo, Arad-m., scrie la 28 August 1909: Prea Onorate Dle Doctor: Cu cea mai mare bucurie vă comunic că durerile mele din regiunea inimii au dispărut, după folosirea timp de 6 luni a aparatului Electro-Vitalizer. Scaunul mi-s-a regulat, mersul mi-s-a înlesnit, pot călători pe jos, cu trăsura, cu bicicleta; am început iarăși lucrul zidaritului, pot să mă odihnesc bine, ceiace odinioară perdusem în total, astăzi laudă Domnului, am recăștigat iar, nu mai sunt vecimc iritat, spaima nu-mi mai pricinuește jumătate din moarte ca mai înainte. Bătaia de inimă îmi era foarte teribilă dar acum, laudat fie bunul Dzeu, cu toate sunt în rând și nu este avere în lume care aș putea tăgădui rezultatele aparatului Electro-Vitalizer. Rog deci, dle Doctor, să binevoiați a publica aceste puține rânduri în statistica dv., căci pot să documentez ori-cui mi-s-ar adresa, cele afirmate mai sus.

Cupon pentru o carte gratuită.

Cătră

Electro-Vitalizer, institut de ordinațiune medical

Budapesta, Karlsring 2. Mezanin 51.

Binevoiați, vă rog, a-mi trimite o broșură din lucrarea d-v.: **Tratat despre electroterapia modernă.** Gratis și franco.

Numele: .....

Comuna: .....

Județul, comit.: .....

Cerneala de imprimat Otto Baer, Drezda—Budapesta.